

Sygn. akt I CSK 327/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa Miasta W.

przeciwko A.C. i E.W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwane E.W. i A.C. wniosły o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, w którym w zasadniczej części oddalono apelację pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w W. zasądającego od nich na rzecz powoda – m. W. bliżej oznaczoną kwotę pieniężną tytułem pierwszej opłaty należnej w związku z ustanowieniem prawa użytkowania wieczystego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej

funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisu Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia sprawy do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona (ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części), przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany, a także wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Nadto skarga kasacyjna powinna spełniać wymagania przewidziane dla pisma procesowego i być wzbogacona o bliżej określone odpisy (art. 398 § 3 zd. 1 *in fine* k.p.c.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno korespondować z przesłankami określonymi w art. 398⁹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., II CZ 89/05).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie skargi kasacyjnej stanowią niezależne elementy konstrukcyjne tego środka zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz 398⁴ § 2 k.p.c.), toteż konieczne jest ich wyraźne wyodrębnienie (por. post. SN z: 10 stycznia 2001 r., V CZ 189/02 oraz 23 stycznia 2008 r., II PK 278/07). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma podstawowe znaczenie na etapie oceny dokonywanej w ramach przedsądu. Uzasadnienie takie powinno bowiem wyjaśniać, dlaczego przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy miałyby być skarga kasacyjna wywiedziona w sprawie, która została już rozpoznana i prawomocnie rozstrzygnięta przez Sądy powszechne. Z kolei uzasadnienie podstaw kasacyjnych służy innemu celowi, w postaci dokonania merytorycznej oceny zasadności skargi,

co do której uprzednio stwierdzone już zostały podstawy do jej przyjęcia. Analiza tego uzasadnienia może być wprawdzie pomocna w rozważeniu, czy okoliczności sprawy świadczą o zaistnieniu skonkretyzowanych przez ustawodawcę przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jednak zasadniczy cel wywodów strony skarżącej jest w tym przypadku ukierunkowany na wyjaśnienie zaistnienia takich naruszeń przepisów prawa materialnego lub prawa procesowego, które uzasadniają wnioski skargi: o uchylenie zaskarżonego orzeczenia albo o jego uchylenie i stosowną do żądania strony zmianę.

Jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżące wskazały występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi. Przywołanie pierwszej z tych przesłanek wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Dany problem musi też charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Tylko wówczas może zostać zrealizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych.

Skarżące ograniczyły uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania do sformułowania trzech zagadnień, a ponadto w dalszych fragmentach skargi zawarły punkt oznaczony jako: „Ad. okoliczności uzasadniające rozpoznanie skargi”. Wbrew wymaganiom stawianym skardze kasacyjnej jako nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia, wnoszonemu od prawomocnego

orzeczenia Sądu II instancji, skarżące nie wyjaśniły jednak, dlaczego zagadnienia te są istotne i na czym polegają rozbieżności w ujmowaniu kwestii prawnych.

Dwa pierwsze pytania odnoszą się w istocie do okoliczności, które były już badane w postępowaniu dotyczącym zobowiązania m.st. W. do złożenia bliżej określonego oświadczenia woli, zakończonym wydaniem prawomocnego obecnie wyroku m.in. ustalającego wysokość opłaty z tytułu użytkowania wieczystego. Ustalenie opłaty w takiej wysokości oznacza, że skarżące nie zostały na podstawie art. 207 ust. 2 u.g.n. zwolnione z pierwszej opłaty. Poruszone zagadnienia nie mogą być zatem uznane za istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, której przedmiotem pozostaje nie rozstrzygnięta już uprzednio kwestia bonifikaty, lecz zasądzenie pierwszej opłaty za ustanowienie na rzecz skarżących użytkowania wieczystego w wysokości prawomocnie ustalonej w toczącym się uprzednio postępowaniu. Konstrukcja zastąpienia wyrokiem oświadczenia woli m. W. powoduje przy tym taki skutek, że – po uwzględnieniu także oświadczeń woli obu skarżących (o czym poniżej) – trzeba przyjąć, iż na takich właśnie warunkach, czyli z pełną wysokością pierwszej opłaty, zawarły one z właścicielem gruntu umowę o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste.

Trzecie ze sformułowanych w skardze zagadnień nie koresponduje z zarzutami naruszenia prawa materialnego, lecz odnosi się do ewentualnego naruszenia przez powoda zasad współżycia społecznego, bez sprecyzowania jednak, w kontekście stosowania którego przepisu prawa naruszenie takie miałyby być poddawane ocenie. Co się tyczy tego pytania, wypada wskazać, że opiera się ono na nieumocowanym w okolicznościach sprawy założeniu o uchylaniu się przez powoda od „wpisania prawa użytkowania wieczystego do księgi wieczystej”, podczas gdy z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż to skarżące nie złożyły swego oświadczenia, które ostatecznie wywiedziono z wniosku o wpis do księgi wieczystej. Wyrok zapadły w sprawie o zobowiązanie m.st. W. do złożenia określonego oświadczenia woli zastępował oświadczenie m.st. W., toteż – wbrew stanowisku skarżących – nie było potrzebne „dobrowolne wykonanie (przez m. W. – dop.) wyroku w zakresie zobowiązania go (m. W.– dop.) do złożenia tego oświadczenia woli”. Jednocześnie natomiast wydanie tego wyroku nie zwalniało skarżących ze złożenia własnego oświadczenia, czyli drugiego oświadczenia, które

łącznie prowadziłoby do zawarcia umowy koniecznej do dokonania konstytutywnego wpisu w księdze wieczystej.

W skardze kasacyjnej wskazano również na jej oczywistą zasadność. Oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd II instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Składający skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić odpowiednie argumenty (por. post. Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika jednak, dlaczego orzeczenie Sądu Apelacyjnego jest w ocenie skarżących obciążone rażącymi uchybieniami. Odpowiednia część pisma zawiera jedynie ogólną polemikę z poglądami Sądu II instancji i stanowi wyłącznie wyraz niezadowolenia z rozstrzygnięcia. Ponadto połączenie, jak w niniejszej sprawie, przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić jednocześnie istotnego zagadnienia prawnego i nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do jej prawidłowego rozstrzygnięcia (por. post. Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11). Tymczasem z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wprost wynika, że skarżące odnoszą obie te przesłanki do kwestii bonifikat, a ponadto do – niesprecyzowanych, także od strony przywołania podstawy prawnej – „jakichkolwiek ulg w spłatach (...) pierwszej opłaty”.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że w skardze kasacyjnej nie wykazano, by zachodziły przyczyny określone art. 398⁹ k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Strona powodowa wniosła wprawdzie odpowiedź na skargę kasacyjną, lecz zawarty w niej wniosek o zasądzenie „kosztów postępowania związanego ze skargą kasacyjną” został związany z żądaniem odrzucenia skargi kasacyjnej, a ewentualnie oddalenia tej skargi. Nieistnienie przesłanek przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (jak w niniejszym przypadku) nie uzasadnia odrzucenia skargi,

lecz odmowę przyjęcia jej do rozpoznania. Strona powodowa nie wniosła jednak o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego w razie rozstrzygnięcia o niezasadności wniosku skarżących realizującego wymagania unormowane w art. 398⁴ par. 2 k.p.c.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

as]

aj